

ЗАКОН за Националната агенция за приходите

Обн., ДВ, бр. 112 от 29.11.2002 г., изм., бр. 114 от 30.12.2003 г., изм. и доп., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., изм., бр. 109 от 20.12.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.05.2009 г., изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., доп., бр. 42 от 5.06.2009 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.12.2009 г., в сила от 1.01.2010 г., доп., бр. 15 от 23.02.2010 г., изм. и доп., бр. 51 от 6.07.2010 г., в сила от 6.07.2010 г., доп., бр. 54 от 16.07.2010 г., изм., бр. 97 от 10.12.2010 г., в сила от 10.12.2010 г., бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 14.12.2010 г., доп., бр. 99 от 17.12.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., изм., бр. 38 от 18.05.2012 г., в сила от 1.07.2012 г., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 1.01.2013 г., доп., бр. 109 от 20.12.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 60 от 7.08.2015 г., изм. и доп., бр. 94 от 4.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г., доп., бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г., бр. 58 от 26.07.2016 г., изм. и доп., бр. 105 от 30.12.2016 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 38 от 8.05.2018 г., в сила от 30.04.2018 г., бр. 13 от 12.02.2019 г., бр. 94 от 29.11.2019 г., изм. и доп., бр. 96 от 6.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г., бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г., изм., бр. 38 от 24.04.2020 г., в сила от 1.01.2022 г., изм. и доп., бр. 105 от 11.12.2020 г., в сила от 1.01.2021 г., изм., бр. 56 от 19.07.2022 г., доп., бр. 102 от 23.12.2022 г., в сила от 1.01.2023 г., изм., бр. 66 от 1.08.2023 г., в сила от 5.08.2023 г., бр. 84 от 6.10.2023 г., в сила от 6.10.2023 г.

(*) (Бел. ред. - относно влизането в сила на измененията и допълненията на Закона за Националната агенция за приходите с ДВ, бр. 12 от 13.02.2009 г., виж Параграф единствен от Закона за допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДВ, бр. 32 от 2009 г.)

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда създаването, статута, устройството и дейността на Националната агенция за приходите, както и правомощията на нейните органи.

Статут

Чл. 2. (1) (Доп. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) Създава се Национална агенция за приходите като специализиран държавен орган към министъра на финансите за установяване, обезпечаване и събиране на публични вземания и определени със закон частни държавни вземания, наричана по-нататък "агенцията".
(2) Агенцията е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София.

Функции и правомощия

Чл. 3. (1) Агенцията:

1. обслужва данъкоплатците, осигурителите, осигурените и самоосигуряващите се лица, като им осигурява необходимата информация, разяснения по правата и задълженията им, осигурява отпечатването и безплатното разпространение на данъчни и други декларации, съдържащи указания за попълването им, на формуляри и други документи, които се изискват или издават въз основа на закон, като ги публикува и в Интернет на страницата на агенцията;
2. установява публичните вземания за данъци и задължителни осигурителни вноски по основание и по размер;
3. (изм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) обезпечават и принудително събират публичните вземания;
4. събира доброволните плащания на публичните вземания по т. 2;

5. установява административни нарушения и налага административни наказания по данъчните закони, както и по законите, регламентиращи задължителните осигурителни вноски;
6. разглежда жалби срещу издадени от нейни органи актове или срещу откази за издаване на актове, както и срещу действия или откази от действия на нейни органи или служители;
7. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) води регистър на лицата, подлежащи на регистрация по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, лицата, които работят по трудово правоотношение, създава и поддържа бази данни за тях, необходими за осъществяване на дейността ѝ и за нуждите на задължителното социално осигуряване, на Министерството на финансите и общините;
8. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) анализира приходите и приходната практика;
9. (нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) установява и събира определени със закон частни държавни вземания;
10. (нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., бр. 105 от 2016 г.) представлява държавата в производството по стабилизация на търговец и в производството по несъстоятелност в случаите, когато държавата е кредитор с публични или определени със закон частни държавни вземания;
11. (нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) организира, ръководи и стопанисва местата за публични разпродажби и поддържа в интернет актуална информация за продаваните вещи и права;
12. (нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) приема, съхранява, управлява и продава имущества, придобити от държавата в производството по несъстоятелност;
13. (нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., доп., бр. 58 от 2016 г.) приема, съхранява, управлява и продава всички конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, с изключение на случаите, предвидени в закон;
14. (нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) осъществява обмен на информация с Европейската комисия и други институции при прилагането на чл. 256 от Договора за създаване на Европейската общност и осъществява обезпечаването и принудителното събиране на вземания по решения на Европейската комисия, Съвета на Европейския съюз, Съда на Европейските общности и Европейската централна банка, с които се налагат парични задължения, подлежащи на изпълнение на основание чл. 256 от Договора за създаване на Европейската общност;
15. (предишна т. 9 - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) осигурява и разпределя материално-техническата база за осъществяване на дейността си;
16. (нова - ДВ, бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 56 от 2022 г.) изпълнява актове за конфискация или отнемане на имущество и решения за налагане на финансови санкции, постановени в държава - членка на Европейския съюз, и признати и подлежащи на изпълнение в Република България;
17. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., предишна т. 16, бр. 15 от 2010 г.) осъществява и други дейности, възложени ѝ със закон.
 - (2) Агенцията установява, обезпечава и събира и други публични вземания, когато това ѝ е възложено със закон.
 - (3) Агенцията не събира такси за издаване и заверка на документи и удостоверения.
 - (4) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., доп., бр. 94 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) При осъществяване на функциите по ал. 1, т. 12 и 13 не се прилагат разпоредбите на Закона за държавната собственост и не се дължат местни данъци и такси. Продажбите се извършват по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от длъжностни лица от агенцията, определени от изпълнителния директор или от оправомощени от него лица. При продажба чрез търг възлагателното постановление се издава от изпълнителния директор или от оправомощени от него длъжностни лица.

(5) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., доп., бр. 109 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм., бр. 94 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г., доп., бр. 105 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г.) Имуществата по ал. 1, т. 12 и 13 могат да се предоставят на бюджетни организации за изпълнение на техните функции от Министерския съвет - за недвижимите имоти, и от министъра на финансите - за движимите вещи. Стоки, иззети от органите по приходите и изоставени в полза на държавата, могат да се предоставят на бюджетни организации или на Българския Червен кръст от изпълнителния директор на агенцията или от оправомощени от него длъжностни лица. Конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата животни-компаньони могат да се предоставят за отглеждане на бюджетни организации, приюти, спасителни центрове, други животновъдни обекти или на нов собственик от изпълнителния директор на агенцията или от оправомощени от него длъжностни лица.

(6) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., доп., бр. 109 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм., бр. 94 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Негодните движими вещи по ал. 1, т. 12 и 13 могат да се бракуват и унищожават със съгласието на министъра на финансите. Иззетите от органите по приходите и изоставени в полза на държавата негодни стоки и стоки, чието съхранение води до значителни разходи за агенцията или чието съхранение е невъзможно или представлява опасност за околната среда, се унищожават със съгласието на изпълнителния директор на агенцията или на оправомощени от него длъжностни лица.

(7) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) Агенцията събира следните частни държавни вземания:

1. по Закона за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г.;
2. по § 46 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закон за банките (обн., ДВ, бр. 54 от 1999 г.; изм., бр. 103 от 1999 г., бр. 1 и 92 от 2000 г., бр. 33 от 2006 г.; отм., бр. 59 от 2006 г.);
3. (доп. - ДВ, бр. 99 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.) по гаранционни споразумения и временни финансови помощи, вземанията на държавата към кредитополучатели или бенефициенти по активирани държавни гаранции, от държавни инвестиционни заеми и други кредити;
4. от задължения към закритите Държавен фонд за реконструкция и развитие и Държавен фонд "Енергийни ресурси";
5. на Държавен фонд "Земеделие", за които има издаден изпълнителен лист по реда на чл. 27, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители;
6. на изпълнителните агенции по предприєдинителните финансови инструменти, управляващите органи на оперативни програми и държавните органи, администриращи средства от европейски фондове за недължимо платените и надплатените суми, както и на неправомерно получените или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от предприєдинителните финансови инструменти, Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, европейските земеделски фондове и Европейския фонд за рибарството, Инструмента Шенген и Преходния финансов инструмент, включително от свързаното с тях национално съфинансиране, които възникват въз основа на договор;
7. (нова - ДВ, бр. 99 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.) дължимият за държавата дивидент или част от печалбата на държавни предприятия и търговски дружества с държавно участие в капитала;
8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 99 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.) други частни държавни вземания, чието събиране със закон е определено да се извършва от агенцията.

(8) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) Вземанията по ал. 7, с изключение на вземанията по ал. 7, т. 5, се установяват с акт за установяване на частно държавно вземане, който се издава от изпълнителния директор на агенцията или оправомощено от него лице. Въз основа на акта за установяване на частно държавно вземане

агенцията може да поиска издаване на заповед за незабавно изпълнение по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс.

(9) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) С разрешение на Министерския съвет вземанията по ал. 7 могат да бъдат предоговаряни чрез удължаване на срока на изплащане на главницата и/или лихвите, съобразно финансовото състояние на длъжника, но за не повече от 15 години.

(10) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) Агенцията може да отправя искане до съответния окръжен съд за откриване на производство по несъстоятелност за вземанията по ал. 7.

(11) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., бр. 105 от 2016 г.) Оздравителният план, планът в производството по стабилизация на търговец или извънсъдебното споразумение в производството по несъстоятелност не може да предвижда намаляване, отсрочване или разсрочване на вземанията по ал. 7 без предварителното съгласие на министъра на финансите.

(12) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., доп., бр. 94 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Събраните държавни и общински частни вземания и сумите от продажба на отнети в полза на държавата права и вещи се превеждат по съответните сметки на централния бюджет, общините и други бюджетни организации след приспадане на разходите по издирването, превозването, съхраняването, управлението и оценяването на стоките и извършването на продажбата им.

(13) (Нова – ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм., бр. 100 от 2019 г., в сила от 1.01.2020 г.) Събираните от агенцията чрез сметки за чужди средства публични и частни вземания по ал. 1, т. 3 и 9, подлежащи на превеждане в полза на бюджета на съдебната власт, както и на бюджети, които не са част от държавния бюджет, се превеждат по съответните им сметки най-малко веднъж тримесечно, а събраните средства за останалите бюджети по държавния бюджет се превеждат по сметките на агенцията за приходите на централния бюджет.

(14) (Нова – ДВ, бр. 100 от 2019 г., в сила от 1.01.2020 г.) Събраните от агенцията вземания по ал. 1, т. 3 и 9 в полза на сметки за средства от Европейския съюз се превеждат, както следва:

1. за сметките за средства от Европейския съюз по чл. 144, ал. 2 от Закона за публичните финанси и за сметките за средства от Европейския съюз на разпоредителите с бюджет по държавния бюджет, с изключение на тези по т. 2 – по банковите сметки на агенцията за приходите на централния бюджет;

2. за сметките за средства от Европейския съюз на съдебната власт, Националния осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса и първостепенните разпоредители с бюджет по чл. 13, ал. 3 от Закона за публичните финанси – по банковата бюджетна сметка на съответния първостепенен разпоредител с бюджет;

3. за сметките за средства от Европейския съюз на държавните висши училища и Българската академия на науките – по съответната им банкова бюджетна сметка в Българската народна банка;

4. за общинските сметки за средства от Европейския съюз – по банковата бюджетна сметка на първостепенен разпоредител с бюджет – съответната община;

5. за сметките за средства от Европейския съюз на останалите бюджетни организации – по банковата бюджетна сметка на съответното лице по чл. 13, ал. 4 и чл. 171 от Закона за публичните финанси, чиито средства и операции се включват в консолидираната фискална програма като бюджет на първостепенен разпоредител.

(15) (Нова – ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., предишна ал. 14, изм., бр. 100 от 2019 г., в сила от 1.01.2020 г.) Разпоредбите на ал. 13 и 14 се прилагат по отношение на събираните от агенцията вземания за средства по международни програми и договори, включително свързаното с тях национално съфинансиране и авансово финансиране,

доколкото този ред е в съответствие с международните програми и договори за тези средства или не е определено друго с нормативен акт на Министерския съвет.

Глава втора

ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ И СТРУКТУРА

Органи на управление

Чл. 4. (1) Органи на управление на агенцията са управителният съвет и изпълнителният директор.

(2) Агенцията се ръководи и представлява от изпълнителния директор.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Общото ръководство и контрол върху дейността на агенцията се осъществява от министъра на финансите или от определен от него заместник-министър.

Управителен съвет

Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Управителният съвет се състои от министъра на финансите, управителя на Националния осигурителен институт, управителя на Националната здравноосигурителна каса, заместник-министър на финансите, определен от министъра на финансите, и изпълнителния директор на агенцията.

(2) Председател на управителния съвет е министърът на финансите.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., отм., бр. 13 от 2019 г.).

(4) (Доп. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., отм., бр. 13 от 2019 г.).

(5) Управителният съвет по предложение на изпълнителния директор разглежда и одобрява:

1. стратегическия план на агенцията;

2. (доп. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) отчета и анализа на изпълнението на плана за приходите от публични вземания и от частните държавни вземания, събирани от агенцията;

3. годишния отчет за дейността на агенцията;

4. проекта на бюджета на агенцията;

5. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) териториалния обхват, седалищата и обхвата на дейността на териториалните дирекции;

6. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) структурата на централното управление и на териториалните дирекции;

7. стратегиите за развитие на човешките ресурси, на информационната система и на осигуряването на сградния фонд и материалната база на агенцията;

8. обхвата на информацията по чл. 3, ал. 1, т. 7, както условията и реда за нейния обмен между агенцията, Министерството на финансите, Националния осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса и общините;

9. (нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) решения за отписване на вземания, събирани от Националната агенция за приходите, за задължения до 100 лв., разходите за събирането на които надхвърлят размера на задължението.

(6) Управителният съвет разглежда и други въпроси, свързани с дейността и управлението на агенцията или отнасящи се до осигуряването на взаимодействието на агенцията с Министерството на финансите, Националния осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса, общините и други държавни и общински органи, които въпроси са внесени от членовете му или от изпълнителния директор.

(7) Управителният съвет приема решение, ако за него са гласували две трети от неговите членове.

(8) Управителният съвет приема правила за своята работа.

Структура

- Чл. 6.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Агенцията се състои от централно управление и териториални дирекции.
- (2) Централното управление подпомага дейността на изпълнителния директор по планирането, организирането, ръководството и контрола на цялостната дейност на агенцията, както и в изпълнението на предоставените му правомощия по този закон.
- (3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., изм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) Териториалните дирекции установяват публичните вземания за данъци, за задължителни осигурителни вноски и други публични вземания, възложени им със закон, както и обезпечават и събират публичните вземания.
- (4) (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.).
- (5) В централното управление на агенцията могат да се създават дирекции, в това число главни дирекции, отдели и сектори.
- (6) (Отм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г., нова, бр. 60 от 2015 г.) В структурата на агенцията се създава инспекторат на пряко подчинение на изпълнителния директор за осъществяване на контрол върху дейността на агенцията.
- (7) В териториалните дирекции могат да се създават дирекции, отдели и сектори.
- (8) (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.).
- (9) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Числеността на персонала на агенцията се определя от Министерския съвет по предложение на министъра на финансите след одобрение на управителния съвет.

Глава трета ОРГАНИ НА АГЕНЦИЯТА, НАЗНАЧАВАНЕ И ПРАВОМОЩИЯ

Органи на агенцията

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Органи по приходите са:

- (доп. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) изпълнителният директор и неговите заместници;
 - (изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) териториалните директори и техните заместници;
 - (нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г.) главните директори на главните дирекции, директорите на дирекции, началниците на отдели и сектори;
 - (предишна т. 3, изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) служителите, заемащи длъжност "държавен експерт по приходите", "държавен инспектор по приходите", "главен експерт по приходите", "старши експерт по приходите", "експерт по приходите", "главен инспектор по приходите", "старши инспектор по приходите" и "инспектор по приходите";
 - (нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г., отм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.)
- (2) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г.) Органи на агенцията са и служителите, заемащи длъжност "държавен публичен изпълнител", "главен публичен изпълнител", "старши публичен изпълнител", "публичен изпълнител", "държавен вътрешен одитор", "главен вътрешен одитор", "старши вътрешен одитор" и "вътрешен одитор".
- (3) (Отм., предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Изпълнителният директор и териториалният директор упражняват правомощията по чл. 7, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и могат да оправомощават със заповед своите заместници или да определят други служители от агенцията да упражняват техни правомощия.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) Когато длъжност по ал. 1, т. 3 и 4 и ал. 2, както и когато длъжност "експерт" се заема от служител с висше образование по специалност "Право", придобитият на нея стаж се зачита за стаж по специалността.

(5) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г., отм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.).

Назначаване

Чл. 8. (1) Изпълнителният директор се назначава от Министерския съвет по предложение на министъра на финансите.

(2) При осъществяване на дейността си изпълнителният директор се подпомага от заместник изпълнителни директори, които се назначават от министъра на финансите по предложение на изпълнителния директор.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., отм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.).

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., отм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.).

(5) Възнаграждението на изпълнителния директор се определя от Министерския съвет.

Изисквания

Чл. 9. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., изм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) Изпълнителен директор или заместник изпълнителен директор може да бъде лице, което е дееспособен български гражданин, отговаря на условията по чл. 19, ал. 6 от Закона за администрацията и:

1. не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер;
2. не е лишено по съответния ред от правото да заема определена длъжност;
3. има висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър";
4. има не по-малко от 10 години стаж по специалността в областта на икономиката, финансите, правото и/или социалното осигуряване;
5. не участва в управителен или контролен орган на юридическо лице, освен ако в закон е предвидено друго;
6. не е било член на управителен или контролен орган на дружество, прекратено поради несъстоятелност през последните две години, предхождащи датата на решението за обявяване на несъстоятелността, ако са останали неудовлетворени кредитори;
7. не заема друга платена длъжност, освен ако в закон е предвидено друго.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г., доп., бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Обстоятелствата по ал. 1, т. 5 - 7, както и обстоятелствата по чл. 19, ал. 6 от Закона за администрацията се удостоверяват пред министъра на финансите с декларация. Обстоятелствата по ал. 1, т. 1 се проверяват служебно от назначаващия орган.

(3) Изпълнителният директор се освобождава от Министерския съвет по предложение на министъра на финансите:

1. по негово искане;
2. при възникване на пречка по ал. 1;
3. при грубо или системно нарушаване на задълженията му по този закон;
4. (нова - ДВ, бр. 42 от 2009 г., изм., бр. 97 от 2010 г., в сила от 10.12.2010 г., бр. 7 от 2018 г., бр. 84 от 2023 г., в сила от 6.10.2023 г.) при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за противодействие на корупцията.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) Служител на агенцията по служебно правоотношение може да бъде лице, което отговаря на условията по чл. 7 от Закона за държавния служител. Служител на агенцията по трудово правоотношение може да бъде лице, което е дееспособен български гражданин, отговаря на условията по чл. 107а от Кодекса на труда и на условията по ал. 1, т. 1 и 2.

(5) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Служителите в агенцията не могат да:

1. са еднолични търговци или съдружници в търговски дружества;

2. (доп. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) участват в органи на управление и контрол на търговски дружества, кооперации, граждански дружества и други организации, които са търговци;
3. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., изм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) заемат друга платена длъжност или да извършват друга платена дейност освен дейностите по ал. 9.
- (6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Обстоятелствата по ал. 1, т. 4, 7 и ал. 5 за лицата по ал. 4 се удостоверяват пред работодателя с декларация.
- (7) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г., отм., бр. 38 от 2018 г., в сила от 30.04.2018 г.).
- (8) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г., изм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г., бр. 38 от 2018 г., в сила от 30.04.2018 г.) Несъвместимостта по ал. 4 и 5 е основание за едностранно прекратяване на правоотношението със служителя на агенцията без предизвестие.
- (9) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) Служителите в агенцията могат да извършват научна, преподавателска или дейност, регламентирана в Закона за авторското право и сродните му права, да бъдат избирани за общински съветници и назначавани за членове на избирателни комисии.
- (10) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) Служителите в агенцията не могат да представляват пряко или косвено длъжниците или потенциалните купувачи по сделки, свързани с дейността на агенцията, нито да им оказват консултантски услуги по тях.
- (11) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) Служителите в агенцията и членовете на техните семейства нямат право пряко или косвено да придобиват имущества, които са обект на продажба от агенцията.

Изпълнителен директор

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) (1) Изпълнителният директор:

1. организира, ръководи и контролира цялостната дейност на агенцията;
2. планира, разпределя и контролира средствата и ресурсите за осъществяване дейността на агенцията;
3. анализира изпълнението на ежегодния план за приходите от публични вземания;
4. дава задължителни указания на органите на агенцията за единното прилагане на данъчното и осигурителното законодателство в рамките на функциите и правомощията на агенцията;
5. утвърждава методически указания и процедури за осъществяване на дейността на агенцията, задължителни за нейните служители;
6. решава спорове за компетентност между органи на агенцията;
7. утвърждава задължителните формуляри и образците на други документи, свързани със събирането на приходите;
8. определя числеността на централното управление и териториалните дирекции в рамките на общата численост на агенцията;
9. осъществява общо ръководство по управлението и квалификацията на служителите;
10. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) организира разясняване на данъчното и осигурителното законодателство в рамките на функциите и правомощията на агенцията чрез издаване на брошура, бюлетин или по друг подходящ начин;
11. подготвя проекти на международни данъчни спогодби;
12. дава становища по проекти на международни договори, съдържащи данъчни разпоредби;
13. дава становища за промени в данъчното и осигурителното законодателство в рамките на функциите и правомощията на агенцията;
14. (нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) издава актовете за установяване на частни държавни вземания;
15. (нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) представлява държавата в производството по несъстоятелност в случаите, когато държавата е кредитор с публични или определени със закон частни държавни вземания; отправя искане до

съответния окръжен съд за откриване на производство по несъстоятелност за вземанията по чл. 3, ал. 7;

16. (нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г.) представлява държавата в производството по стабилизация на търговец в случаите, когато държавата е кредитор с публични или определени със закон частни държавни вземания;

17. (нова - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., предишна т. 16, бр. 105 от 2016 г.) организира и контролира дейността по чл. 3, ал. 1, т. 12 и 13, определя длъжностните лица от агенцията, които извършват продажбите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

18. (предишна т. 14 - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., предишна т. 17, бр. 105 от 2016 г.) упражнява други правомощия, предвидени със закон. (2) (Доп. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г., изм., бр. 94 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., доп., бр. 105 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г.) Изпълнителният директор може да възложи част от правомощията и дейностите по ал. 1 със заповед на заместник изпълнителните директори, директорите на дирекция "Обжалване и данъчно-осигурителна практика", главния секретар, директорите на териториални дирекции в рамките на териториалната им компетентност или други служители от централното управление. При отсъствие правомощията на изпълнителния директор се упражняват от определен от него заместник изпълнителен директор.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г.) Изпълнителният директор определя местонахождението и териториалната компетентност на дирекциите "Обжалване и данъчно-осигурителна практика" при централното управление със заповед, която се обнародва в "Държавен вестник".

(4) Изпълнителният директор може да възлага на други лица въз основа на договор връчването на съобщения, приемането на декларации, обработката им и получаването на плащанията по тях, както и други функции от компетентност на агенцията.

(5) (Нова - ДВ, бр. 51 от 2010 г., в сила от 6.07.2010 г.) Указанията по ал. 1, т. 4 се издават от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите след получаване на становище от министъра на финансите.

(6) (Преишна ал. 5 - ДВ, бр. 51 от 2010 г., в сила от 6.07.2010 г.) Указания по ал. 1, т. 4, задължителни за органите на агенцията, може да издава и министърът на финансите, като по въпроси, свързани със задължителните осигурителни вноски, указанията се съгласуват с министъра на труда и социалната политика.

(7) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 6, бр. 51 от 2010 г., в сила от 6.07.2010 г.) Когато изпълнителният директор разяснява данъчното и осигурителното законодателство чрез издаване на бюлетин по ал. 1, т. 10, цената не може да надхвърля неговата себестойност.

(8) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 7, изм., бр. 51 от 2010 г., в сила от 6.07.2010 г., изм. и доп., бр. 105 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г.) При необходимост за изпълнение на възложените на агенцията функции изпълнителният директор или оправомощено от него лице може със заповед да нареди служители от една териториална дирекция да преминат в друга териториална дирекция, за изпълнение на което съответният териториален директор командирова служители от поверената му дирекция при условия и по ред, определени в Кодекса на труда.

(9) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г.) При необходимост за изпълнение на възложените на агенцията функции изпълнителният директор или оправомощено от него лице може със заповед да нареди служители от една териториална дирекция да осъществяват правомощията си по отношение на лица, за които съгласно правилата на чл. 8 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс компетентни са органите на друга териториална дирекция, включително за части от работното време и без промяна на мястото на работа.

Териториален директор

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) (1) Териториалният директор организира и ръководи:

1. териториалната дирекция;
2. обслужването и подпомагането на задължените лица при изпълнение на задълженията им по данъчното и осигурителното законодателство;
3. приемането и обработването на данъчни и осигурителни декларации, подлежащи на подаване или подадени в съответната териториална дирекция;
4. възлагането и извършването на проверки и ревизии;
5. (изм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) обезпечаването, събирането и отчитането на публичните вземания.

(2) Териториалният директор:

1. издава предвидените в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс актове;
2. разглежда и изпраща до съответния съд жалбите против актовете и отказите за издаване на актове на органите на агенцията, както и против действията или бездействията на органи и служители на агенцията на територията на региона по реда, установен със закон;
3. издава наказателни постановления в предвидените от закона случаи;
4. осъществява контрол върху дейността на органите и служителите на агенцията в съответната териториална дирекция;
5. отчита се за дейността си пред изпълнителния директор;
6. упражнява други правомощия, предвидени в закон.

(3) Териториалният директор може да възлага със заповед на определени органи по приходите и служители от териториалната дирекция изпълнението на правомощията по ал. 1 и 2, с изключение на тези по ал. 2, т. 2.

Процесуално представителство

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) Процесуалното представителство пред съда по актовете и действията на агенцията и нейните органи и служители се осъществява от изпълнителния директор или по негово пълномощие от юрисконсулти или други служители в агенцията с юридическо образование и придобита юридическа правоспособност.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., отм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.).

Глава четвърта ПРАВООТНОШЕНИЯ, ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ, ОТГОВОРНОСТИ

Служебни и трудови правоотношения

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., изм., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) Изпълнителният директор е орган по назначаване на държавните служители в агенцията и работодател на служителите по трудово правоотношение в централното управление.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Трудовите договори със служителите в териториалните дирекции се сключват, изменят и прекратяват от съответния директор на териториална дирекция.

Дисциплинарно наказващи органи и срокове за налагане на дисциплинарни наказания

Чл. 13а. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) (1) Дисциплинарните наказания на държавните служители в агенцията се налагат от органа по назначаването, а на служителите, заемащи длъжност по трудово правоотношение – от техния работодател.

(2) Дисциплинарните наказания се налагат от дисциплинарно наказващия орган не по-късно от два месеца от откриване на нарушението и не по-късно от две години от извършването му.

Задължения на органите и служителите на агенцията

Чл. 14. (1) При изпълнение на служебните си задължения органите и служителите на агенцията са длъжни:

1. да спазват организацията на работа в агенцията;
2. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) да пазят в тайна данните, представляващи данъчна и осигурителна информация съгласно Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
3. (нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) да спазват установените изисквания относно създаването, обработването, съхраняването и предоставянето на достъп до информацията, представляваща служебна тайна.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Във връзка със задълженията си по ал. 1, т. 2 органите и служителите в агенцията подписват декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор, в която изрично се отразява и отговорността им.

(4) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Служебна тайна е следната информация:

1. информация относно средствата за опазване на данъчната и осигурителната информация и на информацията, представляваща служебна тайна;
 2. информация относно проектиране, изграждане и функциониране на информационни системи и мрежи за предаване на данъчна и осигурителна информация;
 3. пароли, кодове и средства за криптографска защита на устройства, които създават, обработват, съхраняват и предават данъчна и осигурителна информация;
 4. критериите за селекция и анализ на риска във връзка с осъществяване на ревизии и проверки;
 5. сведения за организацията във връзка с осъществяване на данъчно-осигурителен контрол върху лица, произвеждащи и търгуващи с военна и специална продукция, както и върху такива, които са рискови за икономическата сигурност на държавата;
 6. информация за действията по осъществяване на вътрешен контрол и вътрешна сигурност.
- (5) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Сведенията, определени като служебна тайна съгласно ал. 4, се създават, получават, обработват, предоставят, съхраняват и унищожават при условията и по реда на Закона за защита на класифицираната информация.

Задължително застраховане

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Агенцията задължително застрахова служителите си срещу злополука и застраховка "Живот" за сметка на своя бюджет.

Обучение, квалификация и професионална подготовка

Чл. 16. (1) Обучението, квалификацията и професионалната подготовка на органите и служителите в агенцията се извършват в центрове за специализация и квалификация. Организацията и дейността на центрoвете за специализация и квалификация се определят от изпълнителния директор.

(2) Обучението, квалификацията и професионалната подготовка обхващат:

1. (изм. – ДВ, бр. 94 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) първоначална професионална подготовка;
2. (нова – ДВ, бр. 94 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) въвеждащо базово обучение на новоназначените служители, органи по приходите, което се провежда в срок до три месеца от издаването на акта за назначаване;
3. (предишна т. 2 – ДВ, бр. 94 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) периодична преподготовка за поддържане и повишаване на квалификацията;
4. (предишна т. 3 – ДВ, бр. 94 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) обучение за придобиване на нови професионални знания и умения, необходими за заемане на по-висока длъжност.

- (3) Органите и служителите в агенцията могат да се обучават в сродни учебни заведения на други държави.
- (4) Редът, обхватът и начинът за извършване на обучението, квалификацията и професионалната подготовка се определят от изпълнителния директор.

Материално и социално осигуряване

Чл. 17. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) На органите и служителите на агенцията ежегодно се изплащат суми за облекло при условия и по ред, определени от управителния съвет.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) Размерът на сумите по ал. 1 се определя ежегодно от управителния съвет.

Допълнително финансиране

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., доп., бр. 105 от 2006 г., изм., бр. 109 от 2007 г., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., отм., бр. 38 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.).

Отговорност

Чл. 19. (1) Агенцията отговаря за вредите, причинени на физически и юридически лица от незаконни актове, действия или бездействия на нейни органи и служители при или по повод изпълнение на дейността им.

(2) Обезщетения за вреди от незаконни актове, действия или бездействия по ал. 1 може да се искат след тяхната отмяна. Когато вредите са причинени от нищожен акт на органите или служителите на агенцията или от тяхно незаконно действие или бездействие, нищожността на акта, съответно незаконосъобразността на действието или бездействието, се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение.

(3) Отговорността на агенцията обхваща всички имуществени и неимуществени вреди и пропуснати ползи и се реализира по реда, предвиден в Закона за отговорността на държавата за вреди, причинени на граждани.

Обхват на отговорността

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Служителите на агенцията отговарят пред агенцията за изплатените от нея обезщетения на увредени задължени лица само когато действията или бездействията им са признати за престъпление по съдебен ред или вредите са причинени умишлено. Отговорността е в пълен размер.

Осъществяване на отговорността

Чл. 21. Имуществената отговорност на органите и служителите в агенцията се осъществява по исков ред.

Глава пета

(Нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г.)

ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Текущо предоставяне на информация

Чл. 22. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) (1) Държавните и общинските органи, компетентни да регистрират или издават разрешения за извършване на определен вид търговска дейност, уведомяват агенцията за регистрираните лица или обекти и за издадените разрешения, както и за прекратената регистрация или отнетите разрешения до 15-о число на месеца, следващ тримесечието.

- (2) Органите, компетентни да регистрират превозни средства, включително въздухоплавателни и плавателни средства, уведомяват агенцията за регистрираните, отчислените и спрените от движение превозни средства ежемесечно до 15-о число на следващия месец.
- (3) Съдиите по вписванията уведомяват агенцията за прехвърлените, учредените, изменените или прекратените вещни права върху недвижими имоти, както и за учредените, изменените и заличените ипотеките ежемесечно до 15-о число на следващия месец.
- (4) Общините уведомяват агенцията за декларираните недвижими имоти, превозни средства, открити наследства, придобитите имуществата по възмезден и безвъзмезден начин по Закона за местните данъци и такси, както и за регистрираните търговски обекти до 15-о число на следващия месец.
- (5) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г., изм., бр. 38 от 2020 г., в сила от 1.01.2022 г.) Органите на Националната агенция за приходите ползват за целите на агенцията данни от годишните отчети за дейността на лицата, задължени да ги предоставят съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане и Закона за данъците върху доходите на физическите лица.
- (6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г., бр. 38 от 2020 г., в сила от 1.01.2022 г.) Редът за предоставяне на информацията по ал. 1 – 4 и за ползване на данните по ал. 5 се определя с инструкции, издавани съвместно от:
1. министъра на финансите и съответния министър;
 2. изпълнителния директор и ръководителя на съответната администрация, когато информацията не се предоставя от министерство.
- (7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) Редът за предоставяне на информация от общините се урежда с инструкция на министъра на финансите, съгласувана с Националното сдружение на общините на Република България.

Текущ обмен на информация

Чл. 23. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Редът за осигуряване на текущия обмен на информация между агенцията, министерствата, контролните органи на Министерството на финансите, Националния осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса, Изпълнителната агенция "Главна инспекция по труда" и общините се определя с инструкции, издавани от:

1. министъра на финансите и съответния министър;
2. изпълнителния директор и ръководителя на съответната администрация, когато информацията не се обменя с министерство;
3. министъра на финансите, съгласувано с Националното сдружение на общините на Република България.

Събиране и предоставяне на данни

Чл. 24. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) (1) Съдилищата и общините, държавните и общинските органи и Националният статистически институт предоставят на агенцията необходимата за осъществяването на функциите и правомощията ѝ информация безплатно. (2) За целите на статистиката, планирането и анализа на прилагането на данъчното и осигурителното законодателство изпълнителният директор определя лицата, които предоставят информация по образец, утвърден със заповед, която се обнародва в "Държавен вестник".

Информация от търговските банки и от другите доставчици на платежни услуги (Загл. доп. - ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 1.01.2020 г.)

Чл. 25. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 1.01.2020 г.) Търговските банки, клоновете на чуждестранните банки и другите доставчици на платежни услуги уведомяват в 7-дневен срок агенцията за откритите или

закритите от тях банкови/платежни сметки и предоставени виртуални терминални устройства на:

1. едноличните търговци, местните юридически лица, включително тези с нестопанска цел, и клоновете на чуждестранните лица;
2. неперсонифицираните дружества и осигурителните каси;
3. чуждестранните юридически лица, които са регистрирали търговско представителство;
4. чуждестранните лица, които осъществяват стопанска дейност в страната, включително чрез място на стопанска дейност.

(2) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 1.01.2020 г.) За лицата, непосочени в ал. 1, търговските банки, клоновете на чуждестранните банки и другите доставчици на платежни услуги предоставят информация за откритите или закритите банкови/платежни сметки и предоставени виртуални терминални устройства по мотивирано искане от териториалния директор в 7-дневен срок от получаването на искането.

(3) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 1.01.2020 г.) Банките и другите доставчици на платежни услуги предоставят ежемесечно до 10-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнася, информация на Националната агенция за приходите за броя и стойността на транзакциите по платежна сметка, извършени чрез виртуален ПОС терминал, във формат, определен от изпълнителния директор на агенцията след консултация със заинтересованите страни.

Информация от Българската народна банка

Чл. 25а. (Нов – ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) (1) (Предишен текст на чл. 25а, доп. – ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Българската народна банка предоставя на агенцията достъп до информацията, събрана съгласно чл. 56 от Закона за кредитните институции, за паричните задължения на клиентите към банките и към финансовите институции, както и към платежни институции и дружества за електронни пари.

(2) (Нова – ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Органите и служителите на агенцията са длъжни да опазват тайната на получената информация и да я използват само за целите на извършваните от тях проверки и ревизии.

(3) (Нова – ДВ, бр. 95 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г., отм., бр. 94 от 2019 г.).

Данни от пощенските оператори

Чл. 25б. (Нов – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 66 от 2023 г., в сила от 5.08.2023 г.) Пощенските оператори предоставят на агенцията данните по чл. 20, ал. 1, т. 11 от Закона за пощенските услуги, включително и информация за изпращаните пощенски пратки и размера на изплатените суми от наложен платеж по ред, начин и формат, определени със заповед на изпълнителния директор на агенцията.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 66 от 2023 г., в сила от 5.08.2023 г.) Пощенските оператори предоставят данните и информацията по ал. 1 за всяко тримесечие до 30-о число на месеца, следващ тримесечието, за който се отнася.

Данни за доходи на физически лица

Чл. 25в. (Нов – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.) (1) Министерството на труда и социалната политика, Агенцията за социално подпомагане, Националният осигурителен институт и Националната здравноосигурителна каса предоставят за обработване и обобщаване на агенцията индивидуални данни за изплатени доходи на физическите лица от социално подпомагане, държавно обществено осигуряване, допълнително социално осигуряване и месечна финансова подкрепа по Закона за хората с увреждания, и личната помощ по Закона за личната помощ.

(2) Предоставянето на индивидуалните данни за изплатени доходи се извършва по реда на Закона за електронното управление, с изключение на данъчна и осигурителна информация по смисъла на чл. 72 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) Видът на обменяните данни се съгласува от лицата по ал. 1 с министъра на електронното управление.

(4) Агенцията обработва получените по ал. 1 данни единствено за целите на тяхното обобщаване с вече налични в агенцията данни за доходи на физически лица, като се осигурява защита от неправомерен достъп.

(5) Министърът на финансите или оправомощени от него длъжностни лица имат право на достъп до обобщени данни за доходи на физически лица, включително доходи от социално подпомагане, държавно обществено осигуряване и допълнително социално осигуряване, с изключение на данъчна и осигурителна информация по смисъла на чл. 72 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Взаимодействие с други органи

Чл. 26. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г.) Агенцията, органите на Министерството на вътрешните работи и прокуратурата, контролните органи на Министерството на финансите и други държавни и общински органи, извършват съвместни действия във връзка с осъществяването на своите функции.

(2) Редът и начинът за осъществяване на взаимодействието се определят със съвместна инструкция на:

1. министъра на финансите и ръководителя на съответната институция;
2. изпълнителния директор и ръководителя на съответната администрация.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) До 31 декември 2002 г.:

1. Министерският съвет по предложение на министъра на финансите, назначава главния данъчен директор да заема и изпълнява длъжността и на изпълнителен директор на агенцията;

2. Министерският съвет определя числеността на централното управление и предоставя за неговите нужди недвижим имот - публична държавна собственост;

3. председателят на управителния съвет свиква неговото първо заседание.

(2) След влизане в сила на нормативната уредба по § 3, ал. 1 Министерският съвет назначава изпълнителен директор на агенцията.

§ 2. До 31 декември 2003 г. Националният осигурителен институт осигурява обособяването на дейностите по установяване, обезпечаване и събиране на задължителните осигурителни вноски в структурата на териториалните подразделения.

§ 3. (1) До 31 декември 2003 г. централното управление на агенцията съгласувано с Националният осигурителен институт и данъчната администрация да разработи и внесе в управителния съвет проектите за нормативната уредба, свързана с промяната на данъчното и осигурителното законодателство и във връзка със създаването на интегрираните процеси на регистрация, приемане на декларации, отчитане на приходите, извършване на контрол и ревизии на задълженията, обжалване и събиране на публичните вземания към агенцията.

(2) Централното управление на агенцията съгласувано с Националният осигурителен институт и данъчната администрация в срока по ал. 1 да:

1. разработи и внесе в управителния съвет проектите за изграждане на структурата на Националната агенция за приходите и за структурните промени в данъчната администрация и в Националният осигурителен институт във връзка с преминаването на дейностите по този закон към агенцията;

2. организира изграждането на информационната система на агенцията.

§ 4. След влизането в сила на нормативната уредба по § 3, ал. 1 Министерският съвет урежда всички правоотношения, свързани с преминаването на дейностите относно публичните вземания от данъчната администрация и Националния осигурителен институт в Националната агенция за приходите.

§ 5. Националният осигурителен институт и данъчната администрация предоставят необходимата за дейността на агенцията информация, в това число информация, съставляваща служебна тайна, като за служителите в агенцията се прилагат чл. 242, ал. 1, т. 3 от Данъчния процесуален кодекс и чл. 109, ал. 2 от Кодекса за задължително обществено осигуряване.

§ 6. До влизане в сила на нормативната уредба по § 3, ал. 1 и създаването на териториалните подразделения на агенцията производствата по:

1. регистрацията на данъчните субекти, установяването, обезпечаването и събирането на данъчните и други публични вземания, както и обжалването на свързаните с това актове се извършват по реда на Данъчния процесуален кодекс от предвидените в него данъчни органи, а с преминаването на дейности по установяването, обезпечаването и събирането на публични вземания към създадените по реда на този закон териториални подразделения на агенцията - от съответните органи на агенцията;
2. събирането и администрирането на задължителните осигурителни вноски се извършва по реда на Кодекса за задължително обществено осигуряване и на Закона за здравното осигуряване от органите на Националния осигурителен институт, а с преминаването на дейности по установяването, обезпечаването и събирането на публични вземания към създадените по реда на този закон териториални подразделения на агенцията - от съответните органи на агенцията.

§ 7. Числеността и издръжката на персонала на агенцията по чл. 6, ал. 9 е за сметка на числеността и издръжката на данъчната администрация и Националния осигурителен институт.

§ 8. В чл. 7, ал. 5 от Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1, 31 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74 и 107 от 2002 г.) накрая се поставя запетая и се добавя "като един от тях задължително е изпълнителният директор на Националната агенция за приходите".

§ 9. В чл. 35, ал. 1 от Кодекса за задължително обществено осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., бр. 55 от 2000 г. - Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45 и 74 от 2002 г.) накрая се поставя запетая и се добавя "един от които задължително е изпълнителният директор на Националната агенция за приходите".

§ 10. В Данъчния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 103 от 1999 г., бр. 29 от 2000 г. - Решение № 2 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 63 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

- а) в ал. 2 накрая след думите "в закон" се добавя "или по писмено искане на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите и управителя на Националния осигурителен институт";
- б) в ал. 3 думите "по решение" се заменят със "с акт";
- в) алинеи 4 и 5 се отменят.

2. Създава се чл. 12а:

"Разкриване на служебна тайна по искане на органите на прокуратурата, на следствието и на Министерството на вътрешните работи

Чл. 12а. (1) Съдът, извън случаите по чл. 12, ал. 3, може да постанови разкриване на сведения, съставляващи служебна тайна, по мотивирано искане на:

1. прокурор или следовател - във връзка с образувана предварителна проверка или започнато наказателно производство;

2. министъра на вътрешните работи, главния секретар на Министерството на вътрешните работи, директора на Национална служба "Сигурност", директора на Национална служба "Полиция", директора на Национална служба "Борба с организираната престъпност", директор на регионална дирекция на вътрешните работи - при необходимост във връзка с осъществяване на определените им в закона правомощия.

(2) Окръжният съд по местонахождение на териториалната данъчна дирекция се произнася по искането на органите по ал. 1 с мотивирано определение в закрито заседание не по-късно от 24 часа от постъпването му, като определя данъчния субект, по отношение на който се разкрива служебната тайна, обхваща на конкретните индивидуализирани данни за него съгласно § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба и срока за разкриване на сведенията. Определението не подлежи на обжалване."

3. В чл. 121, ал. 1 думите "ал. 4" се заменят с "ал. 5".

4. В чл. 249, ал. 2 се правят следните допълнения:

а) в т. 1 след думите "данъчната администрация" се добавя "и Националната агенция за приходите";

б) в т. 2 след думите "данъчната администрация" се добавя "и служителите на Националната агенция за приходите".

§ 11. Изпълнението на закона се възлага на министъра на финансите.

Законът е приет от 39-то Народно събрание на 14 ноември 2002 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Данъчно-осигурителния процесуален кодекс
(ДВ, бр. 105 от 2005 г., в сила от 1.01.2006 г.)

.....

§ 5. (1) Разпоредбите на този кодекс се прилагат от органите на Националната агенция за приходите, съответно на Агенцията за държавни вземания, и за процесуалните действия по незавършените административни и изпълнителни производства по глава седма от Кодекса за социално осигуряване към датата на влизането в сила на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(2) Започналите към датата на влизането в сила на този кодекс производства по глава осма и по чл. 349 - 350 от Кодекса за социално осигуряване се довършват от органите на Националния осигурителен институт по досегашния ред. Производството по издаване на разпореждане съгласно чл. 110, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване и неговото обжалване се довършват по досегашния ред от органите на Националния осигурителен институт, ако акт за начет е издаден преди влизането в сила на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) Разпоредбите на този кодекс се прилагат от органите на Националната агенция за приходите, съответно на Агенцията за държавни вземания, и за процесуалните действия по незавършените административни и изпълнителни производства към датата на влизането му в сила.

(4) Незавършените към датата на влизането в сила на този кодекс съдебни производства по отменения Данъчен процесуален кодекс се довършват по досегашния ред, като страна в

производството е съответният орган на Националната агенция за приходите, съответно на Агенцията за държавни вземания.

§ 6. (1) Националната агенция за приходите е правопреемник на активите, пасивите, правата, задълженията и архива на данъчната администрация, считано от 1 януари 2006 г., с изключение на недвижимите имоти. За правопреемството се прилага съответно чл. ба, ал. 1, т. 1 от Закона за данък върху добавената стойност.

(2) В срок до 1 април 2006 г. Министерският съвет, съответно министърът на финансите, предоставя имотите - публична държавна собственост, ползвани от данъчната администрация, на Националната агенция за приходите по реда на Закона за държавната собственост.

(3) Отношенията във връзка с преминаването на необходимата информация и архиви от Националния осигурителен институт в Националната агенция за приходите се уреждат със споразумение между управителя на Националния осигурителен институт и изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

(4) Трудовите правоотношения на служителите на данъчна администрация и функция "Събиране" на Националния осигурителен институт се уреждат по реда на чл. 123 от Кодекса на труда. Трудовият стаж, придобит в системата на данъчна администрация и Националния осигурителен институт от работници и служители, назначени по трудово правоотношение в Националната агенция за приходите преди 30 юни 2006 г., се зачита за работа при един работодател, във връзка с чл. 222, ал. 3 от Кодекса на труда.

(5) До 30 юни 2007 г. трудовите правоотношения на служителите от Националната агенция за приходите, които изпълняват функции на длъжност, определена за заемане от държавен служител, се преобразуват в служебни правоотношения, като:

1. с акта по назначаването на държавния служител се присъжда определения в Единния класификатор на длъжностите в администрацията минимален ранг за заеманата длъжност, освен ако служителят не отговаря на условия за определяне на по-висок ранг;

2. член 12 от Закона за държавния служител не се прилага, освен за служителите, чиито трудови правоотношения са със срок за изпитване;

3. неизползваните отпуски по трудовите правоотношения се запазват и не се компенсират с парични обезщетения.

(6) До 31 декември 2006 г. Министерският съвет да внесе в Народното събрание необходимите законодателни промени, произтичащи от ал. 5.

.....

§ 88. Кодексът влиза в сила от 1 януари 2006 г., с изключение на чл. 179, ал. 3, чл. 183, ал. 9, § 10, т. 1, буква "д" и т. 4, буква "в", § 11, т. 1, буква "б" и § 14, т. 12 от преходните и заключителните разпоредби, които влизат в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за здравето
(ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.)

.....

§ 109. В Закона за Националната агенция за приходите (обн., ДВ, бр. 112 от 2002 г.; изм., бр. 114 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 105 от 2006 г., бр. 109 от 2007 г., бр. 12, 32, 42 и 95 от 2009 г. и бр. 15, 51 и 54 от 2010 г.) в чл. 5, ал. 1 думата "директора" се заменя с "управителя".

.....

§ 121. Законът влиза в сила от 1 януари 2011 г. с изключение на:
1. параграфи 1, 16, 20, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 42, 44, § 56, т. 1 и 2, § 65, 68, 70, 76, 80, 81, 90, 92, 96, § 102, т. 3, 4, 5, 7 и 8, § 105, т. 1, 3 и 5, § 107, т. 1, 2, 3, 4, 6, буква "а", т. 7, 10, 11, 13 и 15,

- буква "а", § 109, 110, 112, 113, § 115, т. 5, § 116, т. 4 и 6, § 117, т. 5 и 7 и § 118, т. 1, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. параграф 102, т. 1, 2 и 6, които влизат в сила от 1 март 2011 г.;
3. параграфи 22, т. 1 (относно чл. 36, ал. 1, изречение второ), § 37, § 48, т. 2, § 51 и 59, които влизат в сила от 1 юли 2011 г.;
4. параграф 107, т. 15, буква "б", който влиза в сила от 30 септември 2011 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния служител (ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.)

.....
§ 84. (В сила от 18.05.2012 г. - ДВ, бр. 38 от 2012 г.) В срок до един месец от обнародването на този закон в "Държавен вестник":

1. Министерският съвет привежда Класификатора на длъжностите в администрацията в съответствие с този закон;
2. компетентните органи привеждат устройствените актове на съответната администрация в съответствие с този закон.

§ 85. (1) Правоотношенията с лицата от администрациите по Закона за радиото и телевизията, Закона за независимия финансов одит, Закона за електронните съобщения, Закона за Комисията за финансов надзор, Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност, Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, Кодекса за социално осигуряване, Закона за здравното осигуряване, Закона за подпомагане на земеделските производители и Закона за пътищата се уреждат при условията и по реда на § 36 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния служител (ДВ, бр. 24 от 2006 г.).

(2) С акта за назначаването на държавния служител се:

1. присъжда определения в Класификатора на длъжностите в администрацията минимален ранг за заеманата длъжност, освен ако служителят притежава по-висок ранг;
2. определя индивидуална основна месечна заплата.

(3) Допълнително необходимите средства за осигурителни вноски на лицата по ал. 2 се осигуряват в рамките на разходите за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски по бюджетите на съответните разпоредители с бюджетни кредити.

(4) Министерският съвет да извърши необходимите промени по извънбюджетната сметка на Държавен фонд "Земеделие", произтичащи от този закон.

(5) Органите на управление на Националния осигурителен институт и на Националната здравноосигурителна каса да извършат необходимите промени по съответните бюджети, произтичащи от този закон.

(6) Неизползваните отпуски по трудовите правоотношения се запазват и не се компенсират с парични обезщетения.

§ 86. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон индивидуалната основна месечна заплата на служителя се определя така, че същата, намалена с дължимия данък и задължителните осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, да не е по-ниска от получаваната до този момент брутна месечна заплата, намалена с дължимите задължителни осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, и дължимия данък.

(2) В брутната заплата по ал. 1 се включват:

1. основната месечна заплата или основното месечно възнаграждение;

2. допълнителни възнаграждения, които се изплащат постоянно заедно с полагащата се основна месечна заплата или основно месечно възнаграждение и са в зависимост единствено от отработеното време.

§ 87. Законът влиза в сила от 1 юли 2012 г. с изключение на § 84, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за митниците
(ДВ, бр. 58 от 2016 г.)

.....

§ 94. Неприклучените до влизането в сила на този закон производства по реда на чл. 3, ал. 1, т. 13 от Закона за Националната агенция за приходите, свързани с действия по приемане, съхранение, управление, продажба, бракуване и унищожаване на отнети и изоставени в полза на държавата стоки, водени от митническите органи, включително завършили със съдебен акт, се довършват по досегашния ред.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г.
(ДВ, бр. 66 от 2023 г., в сила от 1.01.2023 г.)

.....

§ 34. (В сила от 5.08.2023 г. - ДВ, бр. 66 от 2023 г.) В Закона за Националната агенция за приходите (обн., ДВ, бр. 112 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 114 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 105 от 2006 г., бр. 109 от 2007 г., бр. 12, 32, 42 и 95 от 2009 г., бр. 15, 51, 54, 97, 98 и 99 от 2010 г., бр. 38 и 94 от 2012 г., бр. 109 от 2013 г., бр. 60, 94 и 95 от 2015 г., бр. 58 и 105 от 2016 г., бр. 103 от 2017 г., бр. 7 и 38 от 2018 г., бр. 13, 94, 96 и 100 от 2019 г., бр. 38 и 105 от 2020 г. и бр. 56 и 102 от 2022 г.) в чл. 25б се правят следните изменения:

.....

§ 35. (В сила от 5.08.2023 г. - ДВ, бр. 66 от 2023 г.) Данните и информацията по чл. 25б, ал. 2 от Закона за Националната агенция за приходите за периода от 1 януари 2023 г. до 30 септември 2023 г. се подават от пощенските оператори в срока за подаване на данните и информацията за третото тримесечие на 2023 г.

.....

§ 46. Законът влиза в сила от 1 януари 2023 г., с изключение на:

.....

б. параграф 13, § 14, т. 7 и 8, т. 10 относно чл. 182д, т. 11, 12, 13 и т. 19, буква "а", § 15, 21, 22, 23, 34, 35, 36 и 37, които влизат в сила три дни след обнародването му в "Държавен вестник";

.....